

Vedlegg 2: Avsetninger og økonomistyring

Avsetninger

Etter påtrykk fra KD har UiT de senere årene hatt fokus på å redusere et forholdsvis høyt avsetningsnivå. Som illustrert i figur 1 nådde UiT dette målet i 2019 og 2020. Ved inngangen til 2021 utgjorde avsetningene i bevilgningsøkonomien 105,2 mill. kroner, hvorav 98,5 mill. er knyttet til KD-bevilgningen, og tilsvarte ca. 2,89 % av tildelt KD-bevilgning. For 2. tertial 2021 er avsetningene økt til 180,8 mill. kroner, hvorav KD-bevilgningen utgjør 173,9 mill., som tilsvarer 4,82 % av tildelt bevilgning fra KD for 2021. Det er ikke differensiert mellom avsetninger til drift og investeringer.

Det nye reglementet fra KD regulerer hvor store avsetningene kan være per 31. desember i regnskapsåret, og deler avsetningene inn i to hovedkategorier: Avsetning til investering og avsetninger til drift. Det er ingen øvre grense for hvor mye institusjonene kan avsette til investeringer, mens den øvre grense for avsetninger til drift er satt til 5 % av bevilgningene fra KD. Reglementet omfatter både ordinær KD-bevilgning og øremerket bevilgning¹. Hvis vi inkluderer avsetninger tilknyttet øremerkede bevilgning fra KD og skiller mellom drift og investeringer, var avsetningene ved UiT tilknyttet drift ved inngangen av året 116,4 mill. kroner, noe som tilsvarte 3,38 % av total bevilgning i 2020 fra KD. Avsetningene til investering i den samme perioden var 170,4 mill. kroner. Per 2. tertial 2021 viser regnskapet avsetninger til drift lik 286,5 mill. kroner, noe som utgjør 7,94 % av den totale bevilgningen fra KD for 2021. Avsetningene til investeringer i samme perioden tilsvarer 175,4 mill. kroner. Avsetninger til drift per 2. tertial har dermed steget til over 5 % av total bevilgningen fra KD i 2021.

Det er flere faktorer som kan forklare det høye avsetningsnivået per 2. tertial 2021. 2. tertial kjennetegnes normalt sett av lavere aktivitetsnivå enn de øvrige tertial, noe som gjør at avsetningene i 2. tertial er normalt høyere sammenlignet med resten av året. I tillegg har enhetene ved UiT levert reviderte budsjetter som viser et høyere aktivitetsnivå per årsslutt. Samtidig ligger det kjente fordringer som ikke er regnskapsført i 2. tertial, det gjelder særlig Avdeling for bygg og eiendom (BEA) som har kapasitetsutfordringer. Det jobbes også med interne omdisponeringer for å sikre finansiering av investeringer, og for å avpasse avsetningsnivået mellom investeringer og drift. Basert på disse faktorene og tiltakene, forventes det at avsetningene tilknyttet drift per 31.12.2021 vil ligge under 5 % av bevilgningen fra KD.

Prognosen for avsetningene for 31.12.2021 er basert på innmeldte og reviderte årsbudsjetter fra enhetene, og viser et forventet merforbruk på 67,5 mill. kroner på ordinær bevilgning, og 30,7 mill. for øremerket bevilgning. Det vil gi 23,7 mill. i negativ avsetning på ordinær bevilgning. Dersom det blir det endelige resultatet, er det en fare for at UiT ikke oppfylle rapporteringskravene fra KD.

En samlet prognose for KD-avsetninger² per årsslutt er på 133,9 mill., noe som tilsvarer 3,71% av KD-bevilgningen. Det er ikke skilt mellom drift og investeringer, og dersom investeringer trekkes ut av prognosen vil avsetninger kunne stipuleres til 1-2 % av KD-bevilgning. Basert på prognosen er det redusert risiko for at avsetningene til drift per 31. desember 2021 vil overskride 5 %. Det er

¹ Jf. Regnskapsnote 15 – Del I og del III

² Samlet for ordinær bevilgning (Note 15 del I) og øremerke bevilgning (Note 15 del III)

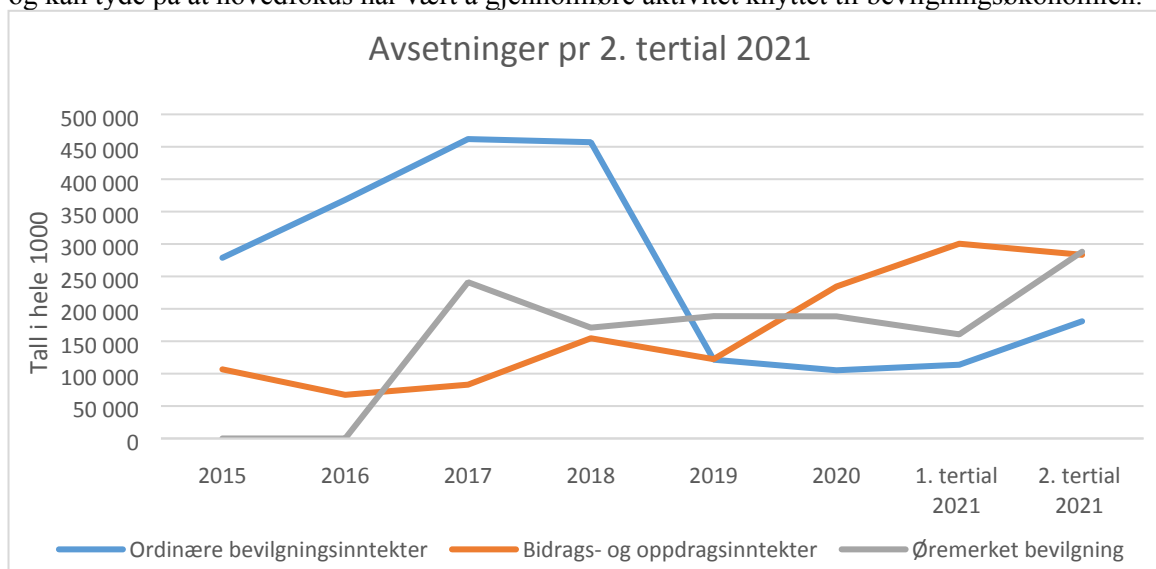
likevel knyttet usikkerhet til størrelsen på avsetningene ved utgangen av året, og dette er en situasjon som vil bli overvåket nøye fram mot 31.12.21 for å sikre positive avsetninger under 5 %.

Prognose KD-avsetninger Tall i hele 1000	Avsetninger pr 1.1.2021	Fordelt 2021	Budsjettert merforbruk 2021	Prognose 31.12.2021
Ordinær KD-bevilgning	98 457	- 54 700	- 67 471	- 23 714
Øremerket KD-bevilgning	188 387		- 30 686	157 701
Totale avsetninger	286 844			133 987
Totale avsetninger i %				3,71 %

Tabell 1: Prognose KD-avsetninger per 31.12.2021

Avsetningene ved UiT disponeres i hovedsak av fakulteter/enheter, jf. oversikt som er gitt i vedlegg 3 til saken. Det fremgår av tabellen at Helsefak, Jurfak, IVT-fak, Administrasjonen, BEA og UiT som institusjon har mindreforbruk per 2. tertial, noe som øker avsetningene ved fakultetene. Det største mindreforbruket ligger hos BEA, og skyldes forsinkelse i byggeprosjekter. Avsetningene hos UiT som institusjon er det knyttet interne forpliktelser til, blant annet gjennom fond for strategisk utvikling og fond for rekrutteringsstillinger. Samtidig framgår det av tabellen at 3 fakulteter har merforbruk i 2. tertial 2021, og at fire enheter ender opp med negative avsetninger per 2. tertial. Størst negative avsetninger har BEA, som skyldes planlagte merforbruk knyttet til tidligere vedtatte byggesaker. Det er også et betydelig merforbruk ved Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (BFE). Som forvalter av UiTs fartøysdrift, er også fartøysøkonomien inkludert i merforbruket. Fakultetet har utfordringer med å følge UiTs budsjett- og økonomiprinsipper. Regnskapet viser dermed at fakultetet har 63 mill. i negative avsetninger til rekrutteringsstillinger og 10 mill. i negative avsetninger til investeringsformål. I tillegg har UiT som institusjon økonomiske forpliktelser knyttet til bygging av nytt kystforskningsfartøy³ til ca. 85 mill. kroner. Helsefak budsjetterer med en sterk nedbygging av egne avsetninger i 2021, som følge av forsinkelser og merkostnader tilknyttet AKM (Avdeling for komparativ medisin).

Figur 1 viser at avsetninger knyttet til BOA fortsatt øker. Disse avsetningene er øremerket fra bidragsyter, og økningen indikerer at UiT har utestående forpliktelser i forhold til inngåtte kontrakter. Den sterke veksten i BOA-avsetningene samsvarer med økt fokus på avsetningsnivået, og kan tyde på at hovedfokus har vært å gjennomføre aktivitet knyttet til bevilgningsøkonomien.

Figur 1: Utvikling i avsetningsnivået de siste årene

³ Avtale signert i juli 2021, med planlagt levering i 2023. Fordringene er fordelt på 20, 20 og 60 %

Økonomistyring

Økonomistyring er et viktig virkemiddel i virksomhetsstyring, og UiT vil ha økt fokus på økonomistyring framover. Som nevnt i intern økonomirapport per 1. tertial 2021 og per juli 2021 har den økonomiske situasjonen ved UiT endret seg raskt i løpet av de siste to årene. Et styrt merforbruk som inkluderer overbudsjettering i perioden 2018-2020 har redusert avsetningsnivået⁴ fra 15 % til 3 % av tildelt bevilgning fra Kunnskapsdepartementet. Utfordringen hittil i 2021 har vært å bremse eller stoppe videre nedbyggingen av avsetningene. Per 2. tertial ser det ut til at UiT har lykket med å bremse videre nedbygging av avsetningene, og dermed unngå negative avsetninger. Samtidig viser prognosen pr 31. desember basert på budsjettene at aktivitetsnivået vil øke og avsetningene vil reduseres mot årsslutt. Basert på dette og andre faktorer nevnt tidligere i rapporten forventes det et lavere avsetningsnivå per årsslutt enn regnskapet viser per 2. tertial.

Det vil fortsette å være økt fokus på budsjettkvalitet og tettere oppfølging av enhetenes budsjetter i tiden fremover. Budsjettkvaliteten er forbedret sammenlignet med 1. tertial, og det gjøres fortløpende revideringer som reduserer budsjettavvikene på årsbasis. Økt budsjettkvalitet vil føre til bedre styring av avsetningsnivået, og bidra til at UiT på institusjonsnivå vil kunne balansere aktivitetsnivået og dermed avsetningene.

Som nevnt i økonomirapporten per juli 2021, har UiT lang praksis for økonomisk rammestyring. Rektor ønsker å utrede hvordan økonomistyring ved UiT kan styrkes. Dette innebærer hvordan styringsinformasjon kan bli bedre tilpasset virksomhetens utfordringer, med større fokus på behov og aktivitetsbasert styring. Økonomistyring bør i større grad basere seg på lønnsomhetsanalyse, dynamiske rapporteringsperioder, prognoser og langtidsbudsjett, samt godt samspill mellom økonomimiljøene ved universitetet, og mer tydelige styringslinjer for økonomiområdet.

---

⁴ Kun ordinær KD-bevilgning